

Samrådsredogörelse Vattentjänstplan för Haninge kommun, samrådshandlingar

Genomförande

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2024-05-15 §50 att genomföra samråd för Vattentjänstplan för Haninge kommun. Samrådsförslaget har varit utställt under tiden 2024-05-27 till 2024-06-28. Samrådsförslaget har under samma tid sänts till berörda myndigheter och kommuner, samt annonserats på kommunens anslagstavla i kommunhuset. Information har också spridits genom kommunens hemsida, annons i lokaltidning och till väg/tomtföreningar och vissa föreningar i särskilt berörda områden.

Sammanfattning

Under samrådstiden inkom 33 yttranden. Nedan beskrivs de revideringar som gjorts i handlingarna med anledning av inkomna synpunkter.

1. VA-utbyggnadsområdet Nordvästra Smådalarö föreslås utökas till att även omfatta ett tiotal fastigheter vid södra Svinudden. Området var inte med i bedömningen i samrådsförslaget eftersom området har färre än 20 fastigheter, men efter inkomna yttranden görs bedömningen att ett tiotal fastigheter vid södra Svinudden har behov och möjlighet att anslutas till kommunalt VA när det byggs ut i närområdet.
2. Vattentjänstplanen har kompletterats med följande:
 - texten kring ledningsnät och förnyelsetakt har konkretiserats i avsnitt 3.1.5
 - att tömning av slutna tankar i skärgården är en utmaning har lagts till under avsnittet 3.2.1.1 om enskilda avlopp
 - förslag till åtgärder och stöttande insatser till områdena beskrivs mer utförligt i eget avsnitt 3.2.5
 - påverkan på vattenkvalitet som redogör för vattentjänstplanens bidrag till uppfyllande av miljökvalitetsnormer beskrivs i eget stycke 3.2.6
 - skyfallsdelen har beskrivits mer detaljerat i avsnitt 3.3
 - informationen i bilaga 2 med områdesbeskrivningar har utökats med grundvattentillgång per fastighet och området Lyckebyn har lagts till.

Inkomna synpunkter och kommunens kommentarer

Inkomna synpunkter redovisas nedan med kommunens svar efter respektive synpunkt. Personnamn och fastighetsbeteckningar anges inte.

1. Myndigheter

1.1 Länsstyrelsen Stockholm

Sammanfattning

Haninge kommun (kommunen) gör bedömningen att vattentjänstplanen inte kommer ge upphov till betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) delar den bedömningen.

Översiktsplanering

Länsstyrelsen anser att:

- Vattentjänstplanen kan utgöra ett viktigt underlag i kommunens framtagande av ny översiktsplan, samt behöver överensstämma med tänkt mark - och vattenanvändning i kommunen i den kommande översiktsplanen

Skyfall

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har tagit fram en skyfallsutredning och identifierat 24 anläggningar som riskerar att vara utsatta för översvämning. I nästa steg har kommunen för avsikt att ta fram en handlingsplan som beskriver hur VA anläggningarna kan skyfallssäkras.

- Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta fram den planerade handlingsplanen till granskningen. I handlingsplanen ska det tydliggöras vilka typåtgärder som planeras för att skydda de anläggningar som kan påverkas. Handlingsplanen kan med fördel även inkludera en tidplan eller prioriteringslista när åtgärderna kommer att genomföras. Planen ska även innefatta en långsiktig strategi för att säkerställa den allmänna VA-anläggningarnas funktion vid skyfall.

Dricksvatten

Länsstyrelsen noterar att kommunen avseende sina vattentäkter, redogör för att det finns ett antal, varav två har hög regional prioritet enligt den regionala vattenförsörjningsplanen i Stockholms län, samt ett en del utreds för att bli reservvattentäkter.

- Länsstyrelsen bedömer därför att kommunen behöver förtydliga vilka vattentäkter aktuell skrivning syftar till.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen tillsammans med VA-huvudmannen Stockholm Vatten, arbetar med att ta fram en nödvattenplan. Detta är i enlighet med åtgärd 7 i den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län, där det framgår att kommunerna ska säkerställa en aktuell och fungerande nödvattenplanering.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen redogör för att en reservvattenplan ska tas fram i samband med arbetet med den kommunala vattentjänstplanen.

Länsstyrelsen ser även positivt på att kommunen redogör för att det är viktigt att säkerställa skydd av viktiga grundvattentäkter genom att inrätta ny eller revidera befintliga vattenskyddsområden.

Dag- och spillvatten samt ledningsnät

Länsstyrelsen noterar att kommunen har använt riskkartor för MKN för vatten avseende påverkan från små avlopp som bedömningskriterier för VA-utbyggnadsbehovet. Länsstyrelsen vill även upplysa om att enligt Vattenmyndigheternas kartunderlag [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/digitala-avgardsuppdrag) finns det åtgärdspotential gällande minskning av fosfor från små avlopp samt dagvatten och därmed efterlevande av miljökvalitetsnormer inom dessa avrinningsområden:

- Åtgärdspotential för minskning av fosfor från små avlopp som har betydande påverkan - Muskån-Hammerstaån, Vitsån, Muskån-Lillån, Kagghamraån, Husbyån, Drevviken samt Tyresån, vattenförekomster som har otillfredsställande till måttlig status.
- Åtgärdspotential för minskning av fosfor från dagvatten som har betydande påverkan - Vitsån, Husbyån samt Övre Rudasjön, vattenförekomster som har god till måttlig status.

- Länsstyrelsen anser att kommunen därmed kan utveckla kring behovsbedömning samt åtgärder för enskilda avlopp och dagvattenhantering inom dessa avrinningsområden för uppfyllnad samt upprätthållande av miljö kvalitetsnormer.
- Länsstyrelsen anser även att kommunen kan konkretisera kring förnyelsetakten avseende ledningsnätet då mycket tillskottsvatten belastar ledningsnäten samt för att tillgodose behovet av förstärkning och kapacitetssäkring av huvudledningsnätet för dricksvatten.

Kommunens svar: Vattentjänstplanens skyfallsdel beskrivs mer i detalj och kommunen fortsätter arbetet med handlingsplanen för skyfallspåverkan på den allmänna VA-anläggningen.

Kommunen har i vattentjänstplanen endast en översiktlig beskrivning av den kommunala vattenförsörjningen av säkerhetsskäl. Vattentjänstplanen kompletteras med ett stycke om påverkan på vattenkvalitet som redogör för vattentjänstplanens bidrag till uppfyllande av miljö kvalitetsnormer. Texten om ledningsnätet och förnyelsetakt konkretiseras.

1.2 Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

1. Förbundet anser att dricksvatten skulle kunna tydliggöras med egen rubrik så som spillvatten- och dagvattenhanteringen har. Detta för att tydligt lyfta fram betydelsen av dricksvattenförsörjningen utifrån olika aspekter vilket är avgörande för att garantera tillgång till rent och säkert dricksvatten för alla invånare.
2. På sid 20–21 i Vattentjänstplanen beskrivs ”Behovsbedömning VA-utbyggnad”. Förbundet kan konstatera att gällande VA-plan och Vattentjänstplan avseende behovsbedömning av VA-utbyggnad skiljer sig åt. Förbundet önskar ett förtydligande om vilka åtgärder och stöttande insatser som kommunen planerar att genomföra i utpekade bevakningsområdena enligt kartan på sid 21. Förbundet önskar att förutsättningarna ska beskrivas inom de berörda områdena och att kommunen tar ställning till riktlinjer och bestämmelser vid exempelvis byggnation, avstyckningar och vatteninstallationer.
3. På sid 16 i Vattentjänstplanen beskrivs under rubriken ”Enskilt avlopp” att källsorterande avlopp ska vara förstahandsvalet vid prövning om tillstånd för avloppsanläggning. Haninge kommun är en skärgårdskommun med flertalet öar. Förbundet ser att det finns en utmaning att uppnå källsorterande avlopp på öar i kommunens skärgård eftersom det i dagsläget inte är praktiskt genomförbart för kommunens slamtömningsentreprenör att tömma slutna tankar separat. Resultatet av att det inte går att tömma slutna tankar separat i skärgården leder till att förbundet blir tvunget att godkänna avlopp som inte är kretsloppsanpassade, även om det egentligen finns möjlighet och vore den bästa lösningen utifrån ett miljö- och hälsomässigt perspektiv. Förbundet anser att den här utmaningen bör framgå av vattentjänstplanen.

Kommunens svar: 1. Dricksvatten beskrivs med egen rubrik Vattenförsörjning under Långsiktig planering av den allmänna vattenförsörjningen och Enskilt vatten under Långsiktig planering av VA-försörjning utanför nuvarande verksamhetsområden. 2. Förslag till åtgärder och stöttande insatser till områdena beskrivs mer utförligt i eget stycke i Vattentjänstplanen. 3. Vattentjänstplanen kompletteras med utmaningen om tömning av slutna tankar under Utmaningar för enskilda avlopp och under förslag på åtgärder för bevakningsområden.

1.3 Södertörnsbrandförsvarsförbund

Södertörnsbrandförsvarsförbund har följande att tillägga utifrån allmänna samhällsbehov gällande brandposter. Förändringar i tillgång till säker vattenförsörjning för brandbekämpning, där brandpostnätet är en del i VA-systemet, är brandförsvaret en naturlig dialogpart vid ny- och av etablering av brandposter. Områden med befintlig bebyggelse där VA-utbyggnad redan planeras hanteras också i kommunens stadsbyggnadsprocess.

Kommunens svar: Svaret noteras. Dialoger förs och behöver fortsätta föras mellan VA-verksamheten och brandförsvaret.

2. Synpunkter från privatpersoner, föreningar och verksamhetsutövare uppdelat per område

2.2 Väländan

2.2.1 Privatperson. Jag tillhör en av många hushåll som nu blivit varse om er plan att ta bort Hållsättra-Väländan ur planen för kommunalt vatten och avlopp. Vi köpte vårt hus för 7 år sedan och blev lovade redan då att det skulle bara klart med kommunalt vatten och avlopp senast 2022. Det utlovade pressade upp priset på huset och vi köpte det för ett högre pris än vad det gått för om detta löftet ej funnits. Det finns många problem med att detta nu planeras att skjutas upp igen. För att nämna några: Vattnet tar slut under somrarna (nästan dagligen). Vårt egna vatten är förvisso helt okej i kvalitet förutom det faktumet att kalket är så högt att hushållsmaskiner/kranar osv går sönder efter några få års användning. Men visst, det är någorlunda drickbart (dock uttorkande). Slambilen (som vi själva har tömning med var 6:e vecka) känns fruktansvärt omiljövänlig. Framförallt kan en kan tycka att ett löfte är ett löfte och ett beslut är väl ändå ett beslut? Har detta dessutom varit utlovat i 30 år så borde det vara prioriterat att göras klart. Med kommunalt vatten och avlopp kommer det ju också en annan infrastruktur till området som skulle vara tacksamt för oss som är boende här (dem allra flesta är året-runt boende kan vara värt att nämna också). Mer boenden som gör att vägarna (södertäljevägen/sorundavägen) utvecklas med trottoarer så alla barn som bor här kan cykla/gå till skolan etc. Och kanske till och med att bussen kan gå oftare så den inte är så full på morgnarna och nästan helt obefintlig under dagarna. Jag vill att ni tänker på alla äldre och barnfamiljer som faktiskt bor här i Tungelsta, inte allt för långtifrån centrala Tungelsta som blivit lovade en utveckling av området som är så nära men så långt bort, men som nu blivit helt snuvade på detta igen. Alla vi som nu tappat värdet på våra hus osv, det finns mycket att skriva om detta och jag hoppas det leder till omtag att vi är många som längtat i många år efter utvecklingen.

Kommunens svar: Kommunens VA-planering tidigare, i VA-plan och nu i Vattentjänstplan är en planering och inte juridiskt bindande. Planeringar behöver ibland göras om utifrån nya förutsättningar. Kommunen har förståelse för att det får stora konsekvenser för enskilda fastighetsägare när planeringar förändras. Kommunens bedömning för Hållsättra och Väländan står dock fast, att området inte är med i kommunens VA-utbyggnadsplan i denna vattentjänstplan.

2.3 Lyckebyn

2.3.1 Privatperson. Jag är nöjd med hur det är idag med eget vatten & avlopp.

2.3.2 Privatperson. Jag tycker det är bäst med kommunal lösning. Jag tror det är det när man tänker på miljön.

2.3.3 Privatperson. Det är bra att kommunen tagit fram en Vattentjänstplan samt förtydligat var planerad VA-utbyggnad ska ske under de kommande åren. Av alla områden som undersökts har ett fåtal klassificerats som "VA-utbyggnadsområden" och "lågriskområden". Den stora mängden utgörs dock av så kallade "bevakningsområden", där man inom Vattentjänstplanens tidshorisont på 12 år inte planerar att bygga ut kommunalt VA utan att de enskilda lösningarna bedöms kunna vara kvar. Det vore önskvärt med en förtydligande precisering av de många bevakningsområdena och hur de kommer att behandlas i ett längre tidsperspektiv än 12 år. Vi har ett fritidshus i Lyckebyn, som klassats som bevakningsområde, och står i begrepp att eventuellt borra en brunn för dricksvatten. Vi vill dock inte investera i detta om vi vet att det inom en inte alltför avlägsen framtid kommer en kommunal lösning. Idag måste vi ta med oss dricksvatten i plastdunkar. Vi skulle vilja veta vad kommunens långsiktiga plan för Lyckebyn är och vad ni råder oss att göra för att ordna vår dricksvattenförsörjning. Kartorna på sidorna 8, 17 och 21 i huvuddokumentet är väldigt små och dåligt upplösta, vilket gör dem svåra att läsa. Bilaga 2 saknar tyvärr beskrivning av bevakningsområdet Lyckebyn men även området Björnö. Alla andra områden ser ut att finnas med.

2.3.4 Privatperson. Den föreslagna Vattentjänstplanen anger området Lyckebyn som ett bevakningsområde på kartbilden i samrådshandlingen. Samtidigt finns inte Lyckebyn med i bilaga 2. "Beskrivning av områden i behovsbedömningen". Underlag till beslutet att inte längre arbeta för utbyggnad av VA i Lyckebyn saknas alltså helt. Det är anmärkningsvärt eftersom att beslutet bryter den inriktning som varit sedan många år tillbaka. Eftersom att underlag saknas framgår det inte heller att vatten i området Lyckebyn mynnar ut i Lycksjön som till hälften ligger i Nationalparken och naturreservatet Tyresta. Det är mycket märkligt att detta inte nämns i vattentjänstplanen och att frågan om hur förslaget kommer att påverka Lyckebyn, Lycksjöns vatten och Nationalparken Tyresta inte lyfts. Vad jag förstår är en Nationalpark ett riksintresse och de ekologiska förutsättningarna ska därför beaktas vid alla beslut som rör användning av mark- och vattenområden intill Nationalparken. För alla som besöker Lycksjön är det tydligt att undermåliga avlopp har stor påverkan på Lycksjöns vatten som vid mitten av sommaren skummar som i en diskbalja eller tvättmaskin. Sedan flera år tillbaka har rådet från kommunen dessutom varit att inte investera i en nyare enskild avloppslösning utan avvakta det kommunala VA.

2.3.5 Privatperson. Hej, jag har kikat på underlaget för den nya vattentjänstplanen och mitt bostadsområde, Lyckebyn, finns med som berört område men jag saknar det i områdesbeskrivningen. Närmast jag kommer är Sågen eller Högdalen: Hur ska jag tolka underlaget?

Kommunens svar: Vattentjänstplanen har inte ett längre tidsperspektiv än 12 år för att inte i onödan spekulera om framtiden. Med vattentjänstplanens förslag för Lyckebyn är området i behov av en inventering av enskilda avlopp så att de som har behov åtgärdas enligt dagens miljökrav. Även de som har behov av åtgärder för vatten bör åtgärda dessa. Kommunens VA-rådgivning kan hjälpa till med råd och avvägningar för enskilda fastighetsägare. Kartorna i vattentjänstplanen planeras bli webbaserade med högre upplösning. Vattentjänstplanens områdesbilaga kompletteras med Lyckebyn. Även om texten inte funnits i bilagan har området

bedömts med samma metod som alla andra områden i vattentjänstplanen. Lyckebyn avvattnas mot Lycksjön som rinner mot Drevviken vars utlopp är via Tyresån och påverkar inte nämnvärt Tyresta nationalpark.

2.4 Högdalen

2.4.1 Privatperson. Jag är nog en av dom ända som förespråkar en VA-plan. Att ha en egen brunn är alltid trevligt med det kan tillkomma en del problem. Jag hade verkligen uppskattat om ni får igång en VA-plan för gudö samt styckningsrätt. Efterfrågan att bo på gudö är stor, så en VA-plan samt styckningsrätt är ingen dålig investering för kommunen.

2.4.2 Privatperson. Mitt brunnsvatten är perfekt enligt testlabbet i Solna. Markbäddar är utförda enligt kommunens bygg och miljöregler. Dessutom har de inspekterats av Smof. Vidare har vi i samfälligheten ingen nära avrinning mot sjösystemen. Mottagande recipient är således mer än tillräckligt stor. Jag ser därför inget behov av att behöva anlägga kommunalt Va-system i vår samfällighet.

Kommunens svar: Svaren noteras. Utveckling i områdena beskrivs i kommunens översiktsplan. Vattentjänstplanens bedömning av Högdalen kvarstår, att området har kvar sina enskilda VA-lösningar.

2.5 Smådalarö

2.5.1 Privatperson. Jag har som fastighetsägare på Smådalarö en synpunkt på Vattentjänstplan, dnr SBN-2024-00152. Svinudden, där min fastighet ligger, är utanför det område som enligt planen ska få kommunalt vatten. Området ligger precis invid Smådalarö gård men är lämnat utanför område för va utbyggnad. Här finns ett område med ett större antal fritidshus där vissa bor mer eller mindre permanent. Vattentillgången är begränsad och allt ostadigare då många bygger ut större och större hus. Mitt vatten i brunnen tog slut sommaren 2020 trots att jag är ensam i hushållet, och inte har tvättmaskin eller dylika installationer. Jag kan inte dricka vattnet i brunnen då det enligt prover är otjänligt. Även grannarna i närheten har otjänligt vatten och vi hämtar alla dricksvatten från annat håll. Jag har konsulterat brunnsborrhare som bedömer att det inte går att hitta tjänligt vatten inom min fastighet. Baserat på dessa tre faktorer anser jag att min fastighet ska ingå i va-utbyggnaden: 1. Bristande vattentillgång pga många utbyggnader i området. 2. Otjänligt vatten i min brunn samt i flertalet brunnar i området. 3. Områdets omedelbara närhet till Smådalarö gård och Röudd som ingår i va-utbyggnaden. Vi ber er därför omvärdera kriterierna för va-utbyggnaden inom planen och inkludera området där min fastighet är belägen. Jag kan inte ha en avsaltningsanläggning eftersom jag inte har en sjötomt.

2.5.2 Privatperson. Jag har synpunkter enligt nedan på Vattentjänstplan, dnr SBN-2024-00152. Våra tre fastigheter står utanför utbyggnadsplanen, men kommer, om vi mot förmodan inte inkluderas i utbyggnaden, att ha fastigheter med kommunalt vatten och avlopp inom räckhåll från oss på ömse sidor, samtidigt som vi har både minst och sämst vatten i nejden redan som det är! Det kan bli väldigt konstigt!

Våra fastigheter: Smådalarö x1. Ägare är vårt helägda bolag x, som bedriver verksamhet. Ny brunn borrhärdad 2015 med rätt OK vatten efter extra rening, men med väldigt låg kvantitet och bedömd stor risk för inträngning av havsvatten. Vi nyttjar vattnet väldigt sparsamt. Vi ackumulerar det vi rymmer, 0,5 m³ renat vatten, för att inte stressa brunnen ur vilken vi gör långsamma uttag när vi fyller på i tanken. Brunnen räcker inte till att dela med sig till vår privata fastighet, se nedan. När fastigheten förvärvades av ett dödsbo 2015 tog vi vattenprov, vilket inte gjorts tidigare.

Brunnsvattnet var rent hälsofarligt! Det hade nyttjats som dricksvatten/livsmedel av två olika fastighetsägare den tid vi vet om, mellan 1987 – 2015.

Smådalarö x2, vår privata fritidsbostad sedan 1987 i vilken vi bott all tid utom skoltid när barnen gick i skolan i stan. Vi bor i praktiken ca 7 månader/år. Vi har borrarat efter vatten 2 ggr efter år 2000. Helt otjänligt! Båda hålen övergavs! Vi nyttjar ”originalbrunnen” till allt, utom som livsmedel, se nedan under nästa fastighet. Vi fraktar allt livsmedelsvatten i bil. Vi har aktivt valt bort att avsalta av såväl miljö- som hälsoskäl. Det saknas kunskap om avsaltat Östersjövatten, Östersjön, jordens mest förorenade hav! Vi förstår inte hur frågan kan tas så lätt på! Vi utredde frågan med en helt professionell Hydrologist som gick igenom tillgänglig forskning och lämnade egna synpunkter vilket ledde till att vi inte avsaltar, främst av hälsoskäl. Vi renar allt brunnsvatten extensivt och får ett vatten som ser bra ut och som inte luktar, men som inte ska drickas! Vi ackumulerar 2 m³ renat vatten i den rymliga källaren. Tankarna tar upp belastningen främst när vi är många i hushållet på veckoändar, storhelger, skollov mm. Då sjunker nivån i tankarna som sedan långsamt fylls på. Brunnsvattnet sipprar vi in i tankarna via reningen i en hastighet som gör att brunnen aldrig stressas. Jag är övertygad om att vi hade kört brunnen tom och kanske haft inträngning av havsvatten ifall vi hade kört konsumtionen direkt ur brunnen. Reningen kräver mycket underhåll. Hur blir det när lokala rörmokaren snart pensioneras? Någon ny har inte visat dig... Vi nyttjar rörmokaren många ggr/år. Vi är ofta över 10 personer och ofta även sällskap på över 20 personer.

Smådalarö x3, en tomt som ansluter till x2, med ett litet hus på. Här ligger ”originalbrunnen”, den som vi gör försiktiga uttag ur. Vattnet är vårt bästa men otjänligt som livsmedel. Vi bor i ett område med stora fritidshus där vissa bor mer eller mindre permanent. Vattentillgången är begränsad och allt mer under press eftersom många bygger ut och med större hus, men också under press för att kunskapen om vattenförhållandena ibland är låg, vilket kan ge konsekvenser. Grundvattnet vet ingenting om tomtgränser... Vårt hus om 380 kvm blev byggt 1881. Det är en kulturhistoriskt intressant byggnad enligt kommunen, som skriver med inlevelse om viken där vi bor. Vi helrenoverade 1999 och 2000 med mycket stor respekt för ursprunget. Då sades det att vi skulle få kommunalt VA. År 2024 minns jag som ett tänkt år för VA hos oss. Vi pratade vatten men någon på kommunen 1998/99 och kände oss säkra på kommunalt VA hor oss 2024. Jag minns inte detaljerna och kanske har det förevarit flera kontakter om vatten genom åren.

I vår vik låg i praktiken Dalarös norra industriområde på 1700-talet då det stora brännvinsbränneriet fanns. Det höll Bellman på fyllan och blev med tiden kronbränneri. Undrar just hur bra vatten de hade till produktion av sprit och öl? Det finns rätt många spår av verksamheten kvar. Vår källare från 1700-talet troligen, kanske äldre, är den äldsta fungerande grunden på Smådalarö och det tydligaste spåret från verksamheten. Dess tre välvda kamrarna minner mer om Gamla stan än om ett fritidshus. I den fanns även en brunn. Den har sinat och fungerade som avlopp under renoveringen. Under 1990-talet övervägde vi att flytta ut permanent och sätta våra tre barn i Dalarö skola. Vattenfrågan var det som gjorde att vi valde att bo kvar i stan. Detsamma gäller än idag. Med tjänligt vatten skulle vi nog bo permanent! Vi hade gärna varit skattebetalare i Haninge!

Istället för att bli bättre har det blivit sämre med vattnet. Idag drivs ett stall med en mycket omfattande verksamhet på Smådalarö gårds mark, granne med oss. Där gick några få hästar när vi köpte 1987. Vi njuter av att se hästarna och träningarna, men är oroliga för vårt vatten. Man har visst tillstånd för verksamheten och frågan om det huvudsakligen är stallet som ger förekomst av

koliforma bakterier i brunnen är i sig en svårare och känsligare fråga än den om vattnet i sig. I brunnarna finns även bly och annat farligt, så lite ”skit” kanske inte är avgörande, oavsett ursprung. Nu bor här barnbarn och deras vänner. Undertecknad morfar är "vattenmannen", ett deltidsarbete! Dags för pension även där vid 72 års ålder!

Baserat på hur det är och att planen innefattar ”alla i nejden” utom oss och våra grannar anser vi att våra fastigheter bör ingå i va-utbyggnaden och vi önskar verkligen det: Bristande vattentillgång, kanske minst i nejden. Otjänligt vatten i vår(a) brunn(ar) samt i flertalet brunnar i området. Kanske sämst i nejden. Områdets omedelbara närhet till det kommande VA-nätet, Smådalarö gård och Röudd som ingår i va-utbyggnaden - utbyggt på ömse sidor enligt planen. Möjligen aktiv förorening från Stallet, som i alla andra avseenden är en fantastisk granne och en viktig fritids- och tävlingselitverksamhet för ett ganska stort gäng. Avlopps- och reningsfrågor där det under åren varit lite av Vilda västern med SMOHF:s verksamhet. Vår närmaste granne inte bara struntade blankt i SMOHF och i all rening. Han släppte även ut toalettvattnet rätt ut på tomten under en period. Den nya ägaren har givetvis åtgärdat reningen, men tillsynen innan från SMOHF var obefintlig, och samtidigt som vi som vi andra gjorde allt för att rena arbetade vi mot rörligt mål med osäkra regler över tid och ett inte alls lyckat ”samarbete” med SMOHF. I år har en ny infiltrationsanläggning ödelagt en äng med kanske 200 kvm gullvivor och med två friska välvuxna askar på en av granntomterna. Så sorgligt! Fler sorgliga exempel finns och vi har inte sett slutet, som det verkar. Vi uppmanar och ber er omvärdera kriterierna för va-utbyggnaden inom planen och inkludera området där våra fastigheter är belägna.

2.5.2 Privatperson. Fråga om kommunalt VA till Näsudden, Smådalarö. Tack för möjligheten att som fastighetsägare på Smådalarö få yttra sig om kommunens vattentjänstplanering. Enligt uppgift från Malin Qviberg, Enhetschef Utredning Vatten och Avlopp, omfattas inte Näsudden av planen på utbyggnad av kommunalt VA, medan det motsatta gäller för våra grannar Smådalarö Gård mfl några hundra meter ifrån oss. Fastigheterna på Näsudden upplever exakt samma utmaningar och behov av VA som ovan nämnda grannar. En VA-utbyggnad som inte tar hela området i beaktande kommer med största sannolikhet att skapa olägenheter och merkostnader för såväl kommun som fastighetsägare. Att inte ta ett helhetsgrepp på området när man ändå gör en så omfattande utbyggnad vore helt enkelt ett misstag för miljö, boende och kommun. Vi önskar en omvärdering av kommunen i denna fråga och står gärna till förfogande för att mötas och diskutera frågan i syfte att ge kommunen ett fullständigt underlag avseende hur utmaningarna på Näsudden yttrar sig samt vilken ökad belastning på nuvarande system som skett över tid och kan förutses framöver. Ser fram emot återkoppling om hur vi kan ta detta vidare.

2.5.3 Verksamhetsutöware. Vår inställning till vattentjänstplanen är att det går på tok för långsamt. Det är enormt kostsamt och en osäkert med eget vatten och avlopp för ett hotell i vår storlek.

2.5.4 Förening. Smådalarö Intresseförening (fd. Smådalarö villaägarförening) har till syfte att verka för åtgärder till gemensamt gagn för Smådalaröområdet invånare. Tillgång och kvalitet på vatten i området är dokumenterat problematiskt, vilket ju den föreslagna vattentjänstplanen tar hänsyn till. Det är med glädje vi tar del av vattentjänstplanen och konstaterar att sydvästra och nordöstra Smådalarö definieras som VA-utbyggnadsområden, tyvärr har antal fastigheter (Pettersvik, Svinudden mfl) olyckligt hamnat utanför planen. Vi ber kommunen att inkludera även dessa fastigheter som omges av utbyggda områden på ömse sidor. Dessa har dessutom största kända problemen med kvalitet och kvantitet varför det vore mycket olyckligt att utelämnas dessa. I

området på Smådalarö Gårds mark ligger ett stall med mycket omfattande verksamhet som givetvis påverkar vattensituationen - främst för de fastigheterna som utelämnats ur de båda VA-utbyggnadsområdena på Smådalarö. Situationen är svårhanterlig! Det har förekommit höga värden av koliforma bakterier i vattenprover från de berörda fastigheterna. Varje försök till resonemang runt stallet och vattenkvalitet har mötts av oförståelse och med hänvisning till tillstånd givna av Länsstyrelsen för verksamheten. Även om ingen vet vilka vägar såväl föroreningar som grundvatten tar i marken så är det rimligt att tro att stallet har en negativ inverkan. Det ligger i samma försänkning som 5 - 7 fastigheter, där också provsvar visat på förekomster. Ingen kan säga hur det faktiskt förhåller sig eller leda i bevis, men vattnet i Stallets närhet är i alla fall emellanåt och i olika grad förorenat och otjänligt, även med andra föroreningar såsom bly. När Livsmedelverkets nya långt strängare riktlinjer tillämpas blir med säkerhet fler brunnar otjänliga, med eller utan stallet. Vi är tacksamma för att vattenfrågan på Smådalarö adresseras i den nya vattentjänstplanen. Samtidigt så ber kommunen att ompröva gräns-dragningen för VA-utbyggnadsområdena och inkludera även de utelämnade fastigheterna då det av ovanstående skäl vore mycket olyckligt att utelämna dessa.

Kommunens svar: Områdena Svinudden och Näsudden var inte med i behovsbedömningen i vattentjänstplanen eftersom de har färre än 20 fastigheter. Vattentjänstlagens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster gäller i större sammanhang om det finns behov. Med ett större sammanhang menas enligt praxis ofta en samlad bebyggelse av 20 till 30 fastigheter men kan variera beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

Med anledning av inkomna yttranden, och för att kommunalt VA planeras till Röudd i närheten (Nordöstra Smådalarö), har en bedömning av områdena Svinudden och Näsudden gjorts. Resultatet visar att Svinudden har en sämre vattentillgång och prover från södra Svinudden visar på sämre vattenkvalitet. Södra Svinudden, ett tiotal mindre fastigheter vid Pettersvik, bedöms ha hög risk gällande vattenförsörjning. Det finns också en möjlighet till kommunalt VA eftersom Röudd är relativt nära. VA-utbyggnadsområdet Nordöstra Smådalarö föreslås utvidgas till att även innefatta södra Svinudden med ett 10-tal bebyggda fastigheter.

Norra Svinudden består av ett tiotal fastigheter som är större och har sjötomt. Där är bedömningen att det är möjligt att ha kvar enskilda VA-lösningar.

Näsudden är ett glesare område med cirka 12 fastigheter. Vattentillgången är där bättre per fastighet och kommunen har inte kännedom om problem med vattenkvaliteten. Näsudden medför också en dyrare VA-utbyggnad. Näsudden föreslås ha kvar enskilda VA-lösningar.

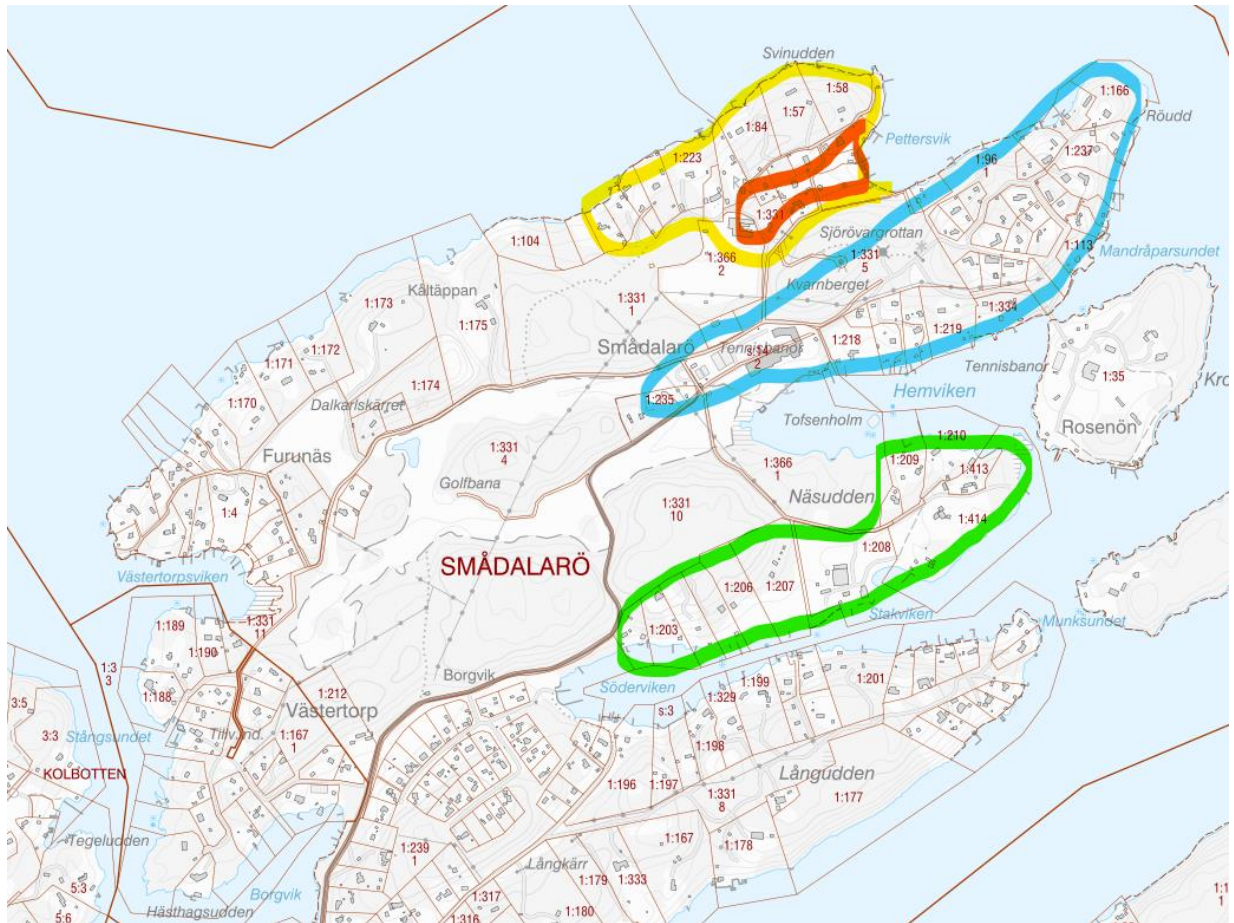

Bild 1. VA-utbyggnadsområdet Nordöstra Smådalarö (blått) föreslås utvidgas och också omfatta södra Svinudden (orange) medan norra Svinudden (resterande gult) och Näsudden (grönt) föreslås ha kvar enskilda VA-lösningar.

2.6 Malmen

2.6.1 Privatperson. Mitt namn är x och jag bor på Malmens bergsstig x, dalarö. Dvs det som kallades område 3 och som jag nu fått information om att vi blir ett bevakningsområde. För mig otroligt negativ och trist information. Har i flera år sett fram emot dagen jag skulle få kommunalt VA. Jag kan inte se någon fördel med enskilt vatten/avlopp och läser jag era dokument så verkar ju ni inte heller göra det (ex kapitel 3.2.1, 3.2.4).

- mitt vatten är delar av året missfärgat, vid mycket nederbörd, tjälen släpper osv.
- jag vet inte kvalitén på mitt vatten men jag antar att den precis som ni skriver är mineralrik/kalk? Jag använder inte mitt vatten som dricksvatten och aldrig i tex kaffebryggaren.
- Med enskilt vatten är det alltid något per år som går sönder. Trots filter kommer det med lite skit som sätter igen och det går sönder här och där. Då är man beroende av en rör-kille och det är ganska brådis, för utan vatten, ingen toalett.

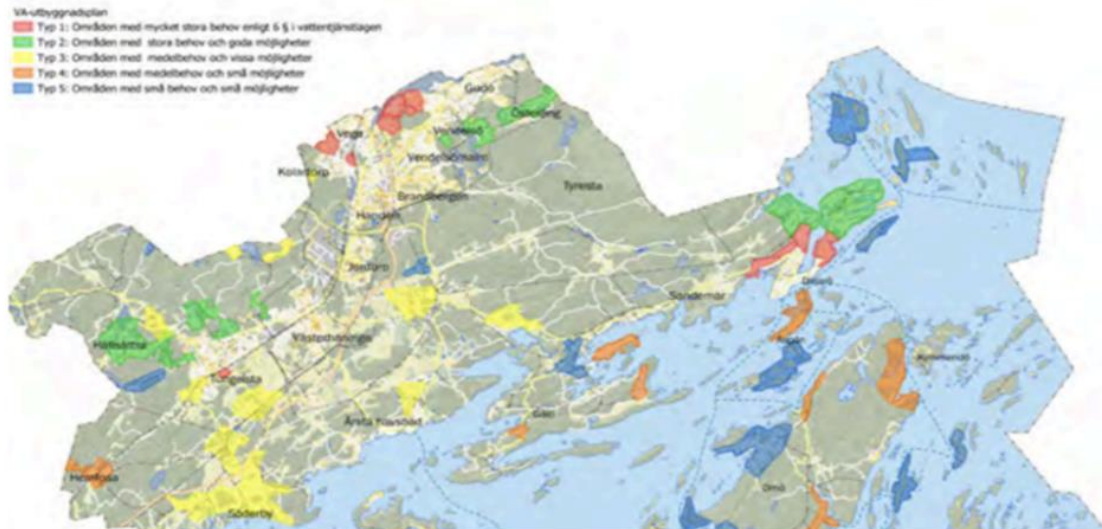
Tycker inte jag ska behöva anlägga utedass eller gå till något av pumphusen som finns i området och hämta vatten med hinkar. Det är 2024! Vidare skriver ni att Malmen är i huvudsak

fritidsboende. Det vet jag inte om jag håller med om. På min väg är vi en majoritet som bor permanent. Två fastigheter är nog familjerna skrivna på annan ort men är här stora delar av året. Blev ju vanligare under pandemin och trenden har fortsatt efter. På min väg är det endast en fastighet som bara nyttjas på sommarhalvåret. Tar jag en sväng runt Hjortstigen ser det ungefär likadant ut. Finns några fler enkla sommarhus, men trenden är att när enklare hus säljs byggs det nytt som kommer att vara permanent boende, eller användas stora delar av året. Och hur tänker ni med de enklare husen? Är det ok att skicka BDT-vattnet rakt ut i en slang, eller ner i en 60 år gammal stenkista? Jag tycker det blir orättvist och fel att dela in område 2 och 3. I någon paragraf skriver ni att "främja vattensnåla", som gäller oss i område 3, men grannen typ 100 meter bort som råkar ligga i område 2 kan vattna på gräsmatta och odlingar osv!!!

Vad händer med byggrätten nu när vi läggs under bevakning? För det var ju också en riktigt bra grej i samband med kommunalt VA. Jag bor på 70 kvm, 60 inne-mått, en vinterisolerad stuga på 13 kvm på tomten. Har bott permanent i 16 år och det har funkat, men nu är sönerna stora, barnbarn har kommit och själva tanken är ju att dom ska kunna komma ut och hänga på Dalarö. Vidare blir jag till hösten sambo, det blir då trångt och hon har också vuxna barn med fam som vi vill samla här. Så jag hoppas att det öppnas upp för att få till exempel bygga till 40-50 kvm. Ni skriver i paragraf 3.2.4 undvika förtätning/nya bostäder, men en tillbyggnad förtätar ju inte området. Om vi inte får rätt att bygga ut blir det även här orättvist att en granne som råkar ligga på rätt sida av gränsen får smacka upp en stor kåk. Knappast bra för värdet för vi som är på fel sida gränsen. Jag tyckte att uppdelningen i område 2 och 3 var konstig från början. Hoppas ni kan tänka om och fortsätta arbetet hela vägen upp till Malmen så vi får samma förutsättningar. Tack för att ni tog er tid.

2.6.2 Privatperson. Område: Dalarö, Malmen. Er områdesbeskrivning är väldigt missvisande då ni endast tar upp Tegelbruket som är en väldigt liten del av Malmen i bedömningen för hela området. Stora delar av området består av permanentbostäder och inflyttningen ökar konstant. Belastningen sommartid är extremt hög och flera delar av området saknar god tillgång samt kvalitet på grundvattnet och detta problem kommer enbart att öka. En stor del av fastigheterna saknar korrekt utförd WC och BDT anläggning (särskilt fritidsbostäder) och det förekommer även att det pumpas svartvatten från slutna tankar direkt ut i naturen, detta pga. höga kostnader från SRV vad gäller slamtömning. På sikt skapar detta risker för kvalitén på den begränsade mängd vatten vi har tillgång till, den dagen problemet uppstår är det för sent att återuppta en process som för Haninge kommun tar exceptionellt lång tid. Enligt tidigare planer/löften arbetade man för att området skulle varit anslutet till kommunala VA nätet runt år 2021, detta just för att stora delar av området har problem med tillgången på vatten samt riskerna med bristfälliga WC och BDT lösningar. Senaste reviderade VA plan från kommunen så planerades anslutning av fastigheterna påbörjas runt år 2028 och detta har de flesta i området räknat med efter utbyggnaden av reningsverket som var det enda hindret. I det fall kommunen anser att vatten och avloppslösningar i området inte längre är ett problem bör det framgå att den nya planerade detaljplanen för området med större byggrätter fortsatt kan genomföras likt tidigare förslag och den i Kolbotten. Invånare har köpt fastigheter i området med de nya planförslagen och den planerade processen i beaktande. Stoppar kommunen nu hela planprocessen för området både med VA och ny detaljplan innebär det kraftiga värdeminskningar och därav ekonomiska förluster/skador för fastighetsägare. Det krävs att kommunen står fast vid sina tidigare planer för området och är förutsägbara. Mängder av fastighetsägare inom området har planerat framtida investeringar i sina VA lösningar baserade på tidigare löften om anslutning till kommunala VA nätet.

2.6.3 Privatperson. Aktuellt yttrande avser enbart den föreslagna vattentjänstplanen i den del som avser området Malmen på Dalarö. Yttrande. I den idag gällande VA-planen pekas området Malmen ut, precis som hela Smådalarö, som ett område med stort behov av kommunal VA-utbyggnad samt goda möjligheter för en sådan, se figur 1.

Figur 1. Utklipp ur kommunens idag gällande VA-plan s. 17.

I den nu föreslagna vattentjänstplanen framgår ingenstans vilket underlag som legat till grund för kommunens ändrade bedömning om att området Malmen saknar behov av kommunalt VA. Kommunen anger dock i vattentjänstplanen att bedömningar baseras på befintliga underlag. Detta borde innebära att det är samma underlag som fanns vid framtagandet av VA-planen. Vad underlagen dock faktiskt består i och vilken information som återfinns i dessa framgår dock ingenstans. Av SGUs karttjänst för grundvattennivåer redovisas data från 1994. Baseras kommunens bedömning på detta eller motsvarande föråldrat underlag så ifrågasätts skarpt kommunens kunskap om grundvattennivåer inom området Malmen. Av tabellen i den föreslagna vattentjänstplanens bilaga 2, Beskrivning av områden i behovsbedömningen, anges att det inom området Malmen finns 247 fastigheter. Antalet fastigheter är helt felaktigt och det är oklart varifrån denna siffra kommer ifrån. Av gällande VA-plan samt kommunens egna hemsida (se källa 1 nedan) framgår att det inom det planerade planområdet Dalarö etapp 3, Malmen med flera, finns cirka 195 fastigheter. Planområdet omfattar dock utöver området Malmen även fastigheter inom områdena Kattvik och Tegelbruket. I samma tabell nämns området Tegelbruket, och att Tegelbruket har god tillgång på vatten, men hur vattentillgången ser ut för området Malmen framgår inte. Redan idag så har flera fastigheter inom Malmen problem med sin dricksvattenförsörjning under sommarhalvåret. Att fler bor antingen längre, eller permanent, i området innebär att dricksvattnet förbrukas allt fortare. Den ökade konsumtionen beror inte på att boenden i området Malmen slösar på dricksvattnet utan den beror på att fler framför allt sedan pandemin bosatt sig i området. Vidare har flera fastigheter framför allt i Kattvik, se figur 2, redan idag problem med saltvatteninträngning.

Figur 2. I kartan saknas området Malmen utan benämns som Tegelbruket. Malmen är dock de sydvästra delarna av området Tegelbruket, och angränsar således till Kolbotten i sydöst. Området Kolbotten har redan idag eller inom snar framtid kommunalt VA. Området Malmen angränsar till Kolbotten. Källa: Haninge kommuns ÖP 2030, s. 46.

Kommunen har ett ansvar att säkerställa dricksvattenförsörjningen till sina invånare. Att då lägga över ansvaret på den enskilde att exempelvis borra djupare brunnar är ingen hållbar lösning och innebär inte heller att vattentillgången säkras. Att uppmana fastighetsägare att hålla vattentankar, ex. IBS-tankar som kommunen föreslår på sin hemsida, kräver utrymme och detaljplanen för området Malmen tillåter varken källare eller några större ytor. Mer än en tredjedel av området Malmens fastigheter nyttjas idag för permanentboende. Bara de senaste åren har fler bosatt sig inom området och även flera barnfamiljer har flyttat in till eller bildats inom området Malmen. Denna förändring av det gamla fritidsområdet och den ökande fastboende är helt i linje med kommunens översiktsplan (ÖP) och vision för Dalarö. Av ÖP framgår nämligen att planering och andra insatser bör inriktas på att Dalarö ska växa genom att fler erbjuds möjlighet att bo kvar och att flytta in. Vidare anges i ÖP bland annat att ny bebyggelse framför allt kan tillkomma i området Tegelbruket, se figur 2. Notera att området Malmen felaktigt inte ens nämns i kommunens figur i ÖP). I ÖP anges vidare Bra vatten- och avloppslösningar är av central betydelse för ett växande Dalarö. För att förstärka vattenförsörjningen anlades 2011 en vatten - ledning i Saltsjön och det finns planer på att uppgradera det befintliga avloppsreningsverket. Dessa åtgärder säkerställer vatten- och avloppsförsörjningen för totalt cirka 4 000 personer på Dalarö. Även om en ÖP, precis som den föreslagna vattentjänstplanen, inte är juridiskt bindande så ska ÖP peka ut riktningen för kommunens planmonopol och hur markområden i kommunen ska nyttjas och utvecklas över tid. Den föreslagna vattentjänstplanen är i aktuell del inte förenlig med ÖP och bör därmed ändras i linje med gällande ÖP.

Av kommunens mailsvar till Malmens samfällighetsförening framgår att kommunen anser att frågan om ny detaljplan (Dalarö etapp 3, Malmen med flera) framför allt varit kopplat till behovet av kommunalt VA. Av samma mailsvar framgår att planläggning av Malmen sannolikt är lågt

prioriterat av kommunen eftersom området Malmen ändrats från “omvandlingsområde” (VA-planen) till “bevakningsområde” (föreslagen vattentjänstplan). Att framtagandet av nya detaljplaner är så starkt kopplade till vad som anges i vattentjänstplanen borde innebära att kommunen behöver göra en konsekvensanalys av vad denna förändring vad gäller VA innebär för kommunens invånare i området Malmen.

Felaktigt nuläge. Till den föreslagna vattentjänstplanen har kommunen bifogat två bilagor. I bilaga 1 görs en undersökning av betydande miljöpåverkan, och i bilaga 2 görs en beskrivning av områden i behovsbedömningen. I båda fallen är nulägesbeskrivningen felaktig. Nuläget bör beskriva de idag rådande förhållanden, alltså som de är eller blir enligt dagens VA-plan, inte vad vattentjänstplanen kommer att innebära när den antas. Någon bedömning av vilken miljöpåverkan uteblivet kommunalt VA inom området Malmen riskerar att innebära saknas helt. Av kommunens webbsida (se källa 1 nedan) framgår att kommunen bedömt att området Malmen har ett behov av en samlad VA-lösning och möjligheter till en kommunal VA-anslutning. Det är mot detta nuläge som den planerade vattentjänstplanen ska bedömas mot. Av samtliga handlingar till den föreslagna vattentjänstplanen saknas helt en konsekvensanalys av hur föreslagna ändringar kommer att påverka området Malmen och de som bor inom området.

Sammanfattning. I den föreslagna vattentjänstplanen finns både felaktigheter och brister vad gäller underlag, bl.a. felaktig nulägesbeskrivning. Vidare saknas helt en konsekvensanalys för vilken effekt den föreslagna vattentjänstplanen kommer att få på de boende inom området Malmen. Det lilla resonemang som förs är på en alldeles för översiktlig nivå och är vidare otydlig då den kopplar till miljömålen och inte de sakfrågor som vattentjänstplanen tar avstamp i. Med hänsyn till vad som framförts ovan bör kommunen inte gå vidare med den föreslagna vattentjänstplanen i den del som avser området Malmen.

2.6.4. Privatperson. Hej är bodde på Dalarö malmen vi är akut behov av kommunalt vatten avlopp har flera grannar som är behov av vatten som inte räcker till för dusch mm och miljösynpunkt så har flera grannar vatten rakt ut i naturen och har sett en tömma ut bajs rakt i naturen det känns inte så bra och att gatan nedanför får kommunalt och får då också bygga ut så våra fastigheter kommer att sjunka i värde då Mvh

Kommunens svar: Kommunens planering i VA-plan och nu Vattentjänstplan är en planering och inte juridiskt bindande. Planeringar behöver ibland göras om utifrån nya förutsättningar. Kommunen har förståelse för att det får stora konsekvenser för enskilda fastighetsägare när planeringar förändras. Kommunens bedömning för Malmen stor dock fast, att området inte är med i kommunens VA-utbyggnadsplan i denna vattentjänstplan som har en tidshorisont på cirka 12 år. Det beror på att andra områden, som Smådalarö, har prioriterats högre för VA-utbyggnad, främst på grund av sämre vattentillgång.

Underlagen som ligger till grund för bedömningen i vattentjänstplanen gällande vattentillgång kommer från SGU, Grundvattentillgång i små magasin, och gällande vattenkvalitet från prover från brunnar som kommunen fått tillgång till. Stora delar av Malmen ligger på isälvsediment som är ett jordlager som har en större magsineringsförmåga för att hålla grundvatten än områden med inga eller mycket tunna jordlager. I bedömningen i vattentjänstplanen har vattentillgången fått en större vikt än i tidigare VA-plan och prioriteringen har därför blivit annorlunda. Bedömningen har gjorts för hela området som i vattentjänstplanen kallas Malmen vilket inkluderar både Malmen och Tegelbruket. Antal fastigheter i området Malmen i områdesbilagan i vattentjänstplanen i

samrådsförslaget var felaktigt och rättas till. Det har dock inte påverkat bedömningen för området i vattentjänstplanen.

Bedömningen av miljöpåverkan från enskilda avlopp är med som en parameter i bedömningen om behovet av kommunalt VA i vattentjänstplanen. Här har kommunen utgått från kartunderlag från bedömningsgrunder för små avlopp från Länsstyrelsen, typ av enskilda avlopp och om området är på eller inom en större grundvattentäkt eller större känsligt grundvattenmagasin. Malmen ligger på ett större känsligt grundvattenmagasin men många ska ha avloppslösningen slutna tankar för wc-vatten vilket är en lösning med liten miljöpåverkan. Gällande enskilda avlopp är fastighetsägaren ansvarig för att följa gällande tillstånd och lagstiftning. Kommunen kommer att prioritera inventering av enskilda avlopp i de områden som är bevakningsområden.

Förfrågningar om ny bebyggelse prövas mot gällande plan. Frågan om en ny detaljplan har utifrån kommunens perspektiv framför allt varit kopplat till behovet av kommunalt VA. När kommunen bygger kommunalt VA finns också ett behov av att säkerställa att områdets struktur och exploateringsgrad är varaktigt reglerad. Om kommunalt VA inte ska byggas ut är frågan om planläggning i stället mer kopplad till kommunens strategiska inriktning för bebyggelseutvecklingen. Denna inriktning uttrycks bland annat i översiktsplanen. Kommunen arbetar med en uppdatering av kommunens översiktsplan och i den processen kommer det finnas möjligheter till att lämna synpunkter.

2.7 Kyrkviken och övriga Ornö

2.7.1 Privatperson. Historien upprepar sig, för ett antal år sedan satte Haninge kommun igång med vatten- och avloppsprojekt på Ornö. Helt plötsligt, då projektet var under bearbetning, drog sig Haninge kommun ur projektet, trots att EU varit inblandad. ?? Nåväl, jag är väldigt intresserad av att få både vatten och avlopp. 2020 fick jag avslag för att skaffa septitank för att det var för mycket blyhalt i vattnet? Var kommer blyhalt ifrån på ett berg på Ornö?

2.7.2 Samfällighet Gruvan. Styrelsen i Gruvans samfällighet har följande synpunkter på vattentjänstplanen: 1. Gruvans samfällighet ger ett gott vatten till våra medlemmar i Kyrkviken sedan drygt 30 år genom en grundvattenkälla vid det gamla gruvbrottet. Vi vill fortsätta med detta. 2. Vårt vatten är kvalitetssäkrat genom ett program uppsatt av SMOHF. 3. Vi har under åren investerat åtskilligt i ledningsnät och utrustning. 4. Vi vill inte bli tvångsanslutna till kommunalt vatten. 5. Vattentjänstplanen pekar på att en avsaltningensanläggning i kommunal regi kan vara aktuell. 6. Samtidigt har Haninge kommun har en regel att inte bevilja ny bebyggelse som förutsätter avsaltat vatten. 7. Ett samrådsförfarande likt detta borde innehålla information huruvida samtliga fastigheter måste anslutas, vattenkvalitet och preliminära kostnader för detta. 8. Vi ifrågasätter att 100 befintliga fastigheter skulle ha ett behov av vatten i kommunal regi. 9. Det finns inget tryck på nya medlemmar till vår vattenförening i Kyrkviken. Vi har inte fått in någon ansökan de senaste åren och har hittills aldrig nekat någon inträde.

2.7.3 Privatperson. Synpunkter på förslag till vattentjänstplan avseende Kyrkviken, Ornö. Enligt ÖP 2030 är området kring Kyrkviken, Ornö, med sina ca 100 fastigheter utpekade som förtättningsområde, främst för helårsbostäder. Vid all ny exploatering på Ornö behöver vatten och avlopp lösas enskilt eller samfällt med vattensnåla tekniker som möjliggör kretsloppslösningar. Enligt samrådshandlingen, förslag till vattentjänstplan, eftersträvar kommunen källsorterade vattensnåla avloppssystem som wc till slutna tankar och separat anläggning för bad-, disk- och tvättvatten eller torra toaletter. Det ska vara förstahandsvalet vid prövning om tillstånd för

avloppsanläggning med wc. Det är en enkel och robust lösning som klarar hög skyddsnivå och är bra både för miljön, smittskyddet och för att hålla nere vatten- och energiförbrukning. Källsorterande system medför även bra möjligheter till kretslopp, det vill säga att avloppets växtnäringssämnen återförs till odlingsbar mark.

Synpunkter. I skärgården är förhållandena annorlunda jämfört med fastlandet, vilket samrådshandlingen inte verkar ha tagit hänsyn till. Slutna tankar är bra, men den måste för ett helårsbostad tömmas minst 4 ggr per år. Det finns ingen möjlighet att ta emot innehållet från slutna tankar på Ornö, detta måste därför köras med tankbil till betydande kostnader på bilfärjan på samma sätt som görs idag. Färjan drivs för närvarande inte av trafikverket utan genom en samfällighet. Källsorterande system med återförande till odlingsbar mark är också bra. Problemet är dock att denna typ av odlad mark, och i den omfattning som behövs, inte finns på Ornö. Även i detta fall måste avloppsämnen köras till fastlandet. Att transportera avloppsämnen på bilfärja kan inte anses vara en robust lösning. Marken till fastigheterna runt Kyrkviken består till stor del av berggrund. De fastigheter som har tillgång till äldre jordbruksmark för infiltration är lätt räknade på ena eller båda händernas fingrar (Lervassa, Vargvik, Sandbäck, Grönvik m fl). Vid eventuell nyexploatering av flerårsfastigheter kommer dessa inte ske på jordbruksmark, eftersom begränsningar för detta finns i Plan- och bygglagen. Återstår då berg. Problemet med att finna robusta avlopps lösningar kommer öka med ökad exploatering enligt översiktsplanen.

När det gäller vattentillgången så är den som konstaterats låg och av dålig kvalitet. En gemensam anläggning, avsättning eller på annat sätt som vattentjänstplanen föreslår är mycket bra. För att dra vattenledningar i mark så använder man sk styrd borrhning. Om fastigheterna ska få gemensamt vatten genom kommunens försorg så är det lämpligt att på samma gång och i samma hål förlägga avloppsledningar med tryck till gemensam avloppsanläggning. Detta förfarande är i princip lika det projekt som KOVA tog fram med gemensamt avlopp och avsaltningssystem. Att detta privata projektet inte kunde genomföras berodde på de långsamma överklagandeprocesserna, vilket till slut medförde att upphandlingar löpte ut, inte att projektet i sig inte var genomarbetat och bra. Undertecknade fastighetsägare menar att Haninge kommun i sin vattentjänstplan inte enbart ska ta höjd för vattnet i området, utan även avloppslösningarna. Alla lösningar som innebär att avloppsämnen ska transporteras med bilfärja till fastlandet är inte robusta lösningar, här ska Haninge kommun ta sitt ansvar i enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

2.7.4 Privatperson. Vi har vatten och motsätter oss kommunalt vatten. Avsaltat vatten är inte nyttigt och vid problem kan det riskera både enskilda brunnar och vattnet som levereras av Gruvans Samfällighetsförening.

2.7.5 Förening Ornöborna. I bilaga 2 (Beskrivning av områden i behovsbedömningen):

1/ I fjärde stycket: "...en bilfärja till Ornö där man når de södra delarna på ön med bil."

Kommentar: Man når även det mellersta området på ön där tätorten med skola, bibliotek, kyrka, affär, restaurang och mack finns. Samt även västra Ornö, där det största tomtområdet är beläget.

2/ I sjätte stycket: "Vattenförsörjningen är olika för områdena..." Kommentrar: I Mörbyfjärdens tomtområde finns det c:a 135 av c:a 320 fastigheter i området som har tillgång till åretruntvatten.

3/ Kyrkviksområdet – För Kyrkviksområdet finns ett aktivt Miljötillstånd för c:a 120 fastigheter. Kommentrar: Detta Miljötillstånd ägs av den ideella föreningen KOVA (Kyrkviken Ornö Vatten och Avlopp) där bl.a. Haninge kommun är medlem med sina fastigheter. Miljötillståndet omfattar både vattenförsörjning och avloppshantering. Tillståndet möjliggör även lokalt omhändertagande av slammet.

Sammanfattad synpunkt Kyrkviken: Vi anser att det är viktigt för den lokala samhällsutvecklingen i Kyrkviksområdet att Miljötillståndet bevakas och utnyttjas. För att lyckas med detta krävs det att aktivt föra diskussioner med den ideella föreningen KOVA. Utnyttjandet av Miljötillståndet möjliggör även att visionen för Ornö kan förverkligas (se dokumentet Ornö 2025 – bilaga 1 samt tillhörande broschyr – bilaga 2).

Synpunkt Nödvattenförsörjning: Ornös nödvattenförsörjning kan lämpligen lösas genom ett avstick på sötvattenledningen som går till Dalarö Skans. Anslutningspunkt på Ornö är Hässelmara färjeläge. Tack för att vi i föreningen Ornöborna fick möjlighet att delta i detta samråd, det gör vi gärna om.

2.7.6 Privatperson. Vi kan förstå att ni inom Haninge Kommun vill rädda erat eget skinn genom denna framtagna Vattentjänstplan, men det är inget, som vanligt som kommer att hjälpa oss här ute på öarna, framförallt Ornö där jag vet att många vill bygga och bosätta sig, men utan bra färskvatten och avloppslösning kommer inte detta bli möjligt. Det är fortfarande en stor sorg att inte KOVA (gemensamhetsanläggningen) inte blev av eftersom 1 person överklagade hela tiden och kostnaden blev tillslut för stor för många. Dock finns alla tillstånd kvar ink miljötillstånd hos Sundby och vi har i och med detta fortfarande STORA förhoppningar av att det blir av. KOVA var och är den enda lösningen för att fler ska kunna bygga här ute. Saltvattenanläggning är ett måste annars kommer vi får stora problem i framtiden eftersom grundvattnet fortfarande inte har återhämtat sig efter alla torrsomrar. Glöm inte bort oss för framtida planering. Vi betalar också skatt som alla andra i kommunen.

2.7.7 Privatperson. Hej, jag börjar med en kortfattad sammanfattning av vad som hittills skett i Kyrkviken. Vidare en bild av var problemet idag ligger och den lösning vi i egenskap av markägare i Kyrkviken föreslår som bästa lösning för alla inblandade parter. Avslutningsvis bjuder vi in till vidare dialog. Den ekonomiska föreningen Kyrkviken Ornö VA bildades för att tillgodose en gemensam VA lösning i Kyrkviksområdet. Tyvärr kunde inte KOVA fullfölja sin plan av diverse anledningar. Markägaren till Sundby 7:1 fick ett positivt planbesked 2019, plan 2019:38 varvid en vattenresursutredning beställdes, bifogar den. Grundtanken var att utöver befintliga hushåll som fått utdömda avlopp tillgodose behovet med en ny VA lösning genom KOVA och lägga till nybebyggelse längs det planerade nätet, ur ekonomiska och byggnadstekniska perspektiv.

Centralt belägen i Kyrkviken ligger Gruvan. Idag tar 25 hushåll vatten ur gruvan genom en GA. Markägaren till Sundby 7:1 äger och har rådigheten över gruvan. Gruvans GA har i egenskap av samfällighet överklagat och försvårat för fortsatt utredning kring att ha Gruvan som vattenmagasin till försörjning av samtliga fastigheter i närområdet. Markägaren, xxx, som jag i detta brev företräder, ser att den bästa vägen framåt är om Haninge kommun förvärvar Gruvan till ett skäligt pris, vilket vi är beredda att diskutera omgående. Det är inte hållbart för Kyrkviken att en liten samfällighet (Gruvans GA) skall gång på gång stoppa en vidare utveckling av viken och utmatta de ideella krafter som i många år försökt få till en lösning för att gagna alla fastigheter, inte enbart ett fåtal. Kommunens närvaro på ön vore en enande faktor. För många små intressegrupper gör att processen inte kommer vidare. Efter att ha undersökt diverse alternativ är det vår uppfattning att kommunen är bäst lämpad att driva vattenverksamheten och värna om vår gemensamma resurs. De utredningar som tidigare gjorts visar att den lämpligaste lösningen för Kyrkviken vore att använda gruvan som vattenmagasin i kombination med en avsaltninganläggning. Av alla de områden som pekats ut i utredningen står Kyrkviken ut som det

ända högriskområdet för både vatten och avlopp vilket skulle motivera ett större reningsverk. KOVA har gjort ett grundligt förarbete för denna lösning och har haft Bergs VA på Möja som målbild. Kyrkviken är den del av ön som ses mest lämpad för förtätning av året runt bostäder och det är samtidigt den centrala punkten på Ornö med skola, kyrka och bygdegård samt gästhamn, två restaurangverksamheter och skolbespisning. Det i sig förespråkar en helhetslösning av VA som ska vara möjlig att skala upp vid behov och på sikt. I vattentjänstplanens beskrivning av området står att läsa att kretsloppsteknik som en mer fördelaktig lösning för nybebyggelse men vi vill hävda att ett reningsverk skulle vara en bättre lösning. Även där är vi villiga att diskutera att kommunen förvärvar mark till detta ändamål till en skälig ersättning. Kretsloppslösningar kräver större markyta och större bearbetning av mark genom filtreringsbäddar. Flertalet fastigheter i Kyrkviks området har inte de markförutsättningar som krävs för att kretsloppsteknik skall anses mest lämpad. Vi ser fram emot återkoppling.

2.7.8 Privatperson. Allmänt Ornö. Dricksvatten är en central del av översiktsplanen. Kommunen har låtit WSR och Aquator utföra en gedigen och värdefull Dricksvattenutredning 2020. Utredningen har i beräkningar och bedömningar tagit fram bl.a geologiska förutsättningar för nuvarande och framtida vattenförsörjning. Utredningen ger en översiktlig värdering av dricksvatten tillgången på Ornö. Modellering av vattentillgången samt risk för saltvatteninträngning. Det kan befaras att utredningens resultat inte läses in så att den kunskap och slutsatser som utredningen delger åsidosätts och att beslut därav tas på otillräckliga grunder. Vi uppmanar att grundligt ta del av Dricksvattenutredning på Ornö 2020./ Bifogas.

Kyrkviken

Kommunen delger som förslag i Vattentjänstplanen att ca 100 permanentboende i och omkring Kyrkvikens område ingår för en utbyggnad av allmänt avsaltat vatten. Det är av vikt att de som beslutar har kunskaper vad som gäller vid distribution vid avsaltat vatten. Att dricka avsaltat vatten är hälsofarligt. Avsattat vatten saknar helt livsviktiga mineraler, dessa är oerhört viktiga för att bibehålla hälsan för att inte bli avsattad. Att tillsätta mineraler ger heller inga större effekter, eftersom de viktigaste mineralerna är svåra att lösa i vatten. Grundvattnet i området innehåller mycket låga värden av mineraler vattnet kan därmed inte användas att spädas. Havsvatten i Östersjön innehåller alg gifter vilka har hittats i flera avsaltningsanläggningar för dricksvatten, trots att tester gjorts där synlig algblomning inte fanns. Alggifter/Toxiner medför allvarliga hälsorisker. Fastighetsägarna motsätter sig till fullo förslaget som medför grava hälsorisker vid förtäring och i kretsloppet när saltvattnet blandas med grundvattnet via avlopp. Boende i och omkring Kyrkviken som bl.a. får sitt dricksvatten från Gruvans vattentäkt eller enskilda brunnar menar att utbyggnad inte ska ske där livsviktiga förutsättningarna saknas så som dricksvatten. Kommunen/Smofh har tagit beslut att inte tillåta avsattat vatten för nybyggnationer på Ornö. För nybyggnation krävs att enskild spridd bebyggelse antas, i genomsnitt fordras en yta av minst 0,5 ha/fastighet för sommarboende och 1 Ha/fastighet för permanentboende för dricksvattenförsörjning. I enlighet med Dricksvatten utredning.

Stärka Öns utveckling

Nybyggnation bör tillföras ön i områden där miljömässiga förutsättningar finns. Att investera i befintliga tomtområden för att höja och öka öns kapacitet. Att utveckla och bygga ut befintliga tomtområden och där så krävs bygga nya tillfartsvägar, investera i naturlig dricksvattenförsörjning från lämpliga vattentillgångar. Avstyckningar av tomtmark för permanent såväl som fritidsboende. Investering kommer att ge möjligheter till utveckling och ge ön underlag till bättre färjeturer ger

möjligheter till arbetspendling till och från ön. Stimulera skolan, förskolan med fler elever sammantaget en förbättrad samhällsservice stärker öns förutsättningar för framtiden.

Öns befintliga tomtområden:

Ornöboda, Söderviken området mellan Skinnardal – Ornöboda, Hesselmara

Ornöboda och Söderviken norr på Ornö saknar tillgång till bilväg, nås endast via båt Waxholmsbolaget. Genom att förbinda fritidshusområden med öns övriga vägnät ges stora möjligheter för nyproduktion av permanentbebyggelse i områdena mellan Skinnardal och Ornöboda. (markägare har uttalat intresse att avyttra och stycka mark). Områdena före Skinnardal, Hesselmara har förutsättningar att bebyggas med nya fastigheter. Noteras att idag saknar båda Ornöboda och Söderviken bra vattenförsörjning nyetableringen samt befintliga områdena kan med fördel försörjas med färskvatten från Nybysjö i enlighet med kommunens Vattenutredning. Med en förbättrad kommunikation kan även antas att fler i fastighetsägare i fritidsområdet väljer att bosätta sig permanent.

Området mellan Lättinge och Mörbyfjärden

Liknande scenario gäller för södra Ornö. Genom att med ny väg förbinda Lättinge med Mörbyfjärdens tomtområdet finns goda förutsättningar för nyproduktion av bostäder permanent såväl som fritidshus. I området finns en bra grundvattentillgång som kan försörja de nya områdena med vattenförsörjning från enskilda brunnar. Befintliga tomtområdet Mörbyfjärden ges möjligheter till att nyttjas mer permanent pga. bättre kommunikationer och bättre samhällsservice.

Sammantaget: Genom att satsa på ovan föreslagna områden där både mark och god vattenförsörjning kan erhållas i enlighet med dricksvattenutredningen. Detta kommer kraftfullt öka Ornös möjligheter till en positiv befolkningsutveckling med alla de synergieffekter det innebär så som ökat underlag för skola/förskola arbetstillfällen kommunikationer som statlig färjelinje och all övrig samhällsservice etc.

Kommunens svar:

Gällande bedömning av behov av kommunalt vatten i Kyrkviken. Kommunen är medveten om att Gruvans samfällighet försörjer en del av fastigheterna med dricksvatten medan området i övrigt har bristande vattentillgång och problem med vattenkvalitet gällande främst bly och saltvatteninträngning. Bly kommer troligtvis från den mineralrika berggrunden. I vattentjänstplanen görs bedömningar för områden och för Kyrkviken är bedömningen att det finns ett behov av en kommunal vattenförsörjning. Exakt teknisk lösning behöver utredas men avsaltat vatten ses som en möjlighet. Kommunen är medveten om att det finns risker med avsaltat vatten och kommer ta med dem i vidare utredningar. Avsaltat vatten behöver återmineraliseras för att minimera korrosion på ledningar, få ett lämpligt pH-värde och justera smaken på vattnet. Avsaltat vatten kan vara sista utvägen för att förse befintliga fastigheter med vatten när grundvattnet inte räcker till. Kommunen har tagit del av dricksvattenutredningen från 2020. Nödvattenförsörjning till Ornö via befintlig sjöledning är inte ett rimligt alternativ gällande ekonomi och kvalitet.

Gällande bedömning av behov av kommunalt avlopp i Kyrkviken. Kommunen är medveten om att miljötillstånd finns för gemensamt avlopp i Kyrkviken. Det har dock visat sig svårt att få till med ideella krafter. Även ett kommunalt reningsverk skulle vara svårt att få till och driva på platsen.

Kommunen gör bedömningen att fastigheterna kan ha kvar sina enskilda avlopp som om möjligt på sikt kan förbättras till fler slutna tankar för wc-vatten eller andra avloppslösningar där närings- och smittämnen förs bort från området. Kretsloppstekniken betyder inte att slam från wc från slutna tankar behöver hanteras på plats i skärgårdsmiljö där det är risk för utläckage av näringsämnen på tunna jordar och smittspridning. Det kommer att transporteras till fastlandet och exempelvis behandlas i en kretsloppsanläggning vid Västerhaninge för att därefter kunna spridas på jordbruksmark.

Gällande utveckling av Kyrkviken och övriga delar på Ornö. Vattentjänstplanen beskriver i första hand hur befintliga områdens VA-försörjning planeras att lösas. Hur områdena ska utvecklas och marken utnyttjas i framtiden beskrivs i kommunens översiktsplan. Kommunen arbetar med en uppdatering av översiktsplanen och i den processen kommer det att finnas möjligheter att lämna synpunkter på utvecklingen av Ornö.

2.8 Hammarskogen

2.8.1 Privatperson. Allmänt. Stockholm med kranskommuner bygger sin vattenförsörjning och avloppshantering på storskaliga lösningar med vatten från Norsborg och avlopp och dagvatten till Henriksberg. Framlagd plan adresserar inte eventuella problem med storskaliga lösningar för vattenförsörjning och avloppshantering. Haninge bedriver en lovvärd utbyggnad av Fors reningsverk och har en alternativ vattenkälla i Pålalmalm. Planen borde konkretisera hur kommunen på olika sätt skapar resiliens i systemet. Hur medborgarna kan känna sig trygga med kommunens förmåga att leverera säkra VATjänster över tid. Planen visar att Haninge har en låg ambitionsnivå. Planen i sig är också torftig. I tolvårsperspektivet sker enbart utbyggnad på Smådalarö och i Kyrkviken. Den är på det viset ärligare än tidigare VAplan med tidsatta aktiviteter och projekt där tider sköts fram och inte kunde innehållas. Det skapade såväl förhoppningar som osäkerhet beträffande investeringar som riskerade att gå till spillo.

Hammarskogen. Detta remissvar har fokus på Hammarskogen men kan även vara giltigt för liknande områden. Detaljplanen för området är från 1977 och är en påtvingad uppdatering (lag reglerande minimyta på bostadshus) av 1974-års plan. Kommunen är här mycket avogt inställd till permanent bosättning i området och försöker motverka detta genom begränsning av tillåten byggyta samt förenat med krav på stora tomter. Motivet är till viss del kommunalekonomiskt (t.ex. skolskjuts) men främst på grund av krav på, och implikationer med, kommunalt vatten och avlopp. Kommunen är mycket väl medveten om att området förändrat karaktär och majoriteten av fastigheterna är permanent bebodda. Den torde också vara medveten om svårigheten att inrymma kök, hygienutrymmen m.m. i trånga utrymmen. Ansats till lösning kom 1992 då kommunstyrelsen beslöt om upprättande av planprogram för fyra tidigare fritidshusområden, bl.a Hammarskogen (Planmex 71/98). Syftet är att ge möjlighet till större hus med bevarande av områdets karaktär. Knäckfrågan är vatten- och avloppsförsörjning. Planprogrammet har ännu inte startat. Jag har efterfrågat status på programmet vid ett flertal tillfällen. Det har sagts vara helt avhängigt av VA-planen, där området varje gång uppgetts ligga i pipeline c:a tre år fram i tiden. De senaste åren har man sagt mig, att nu kommande vattentjänstplan kommer att styra arbetet. Jag finner inte att nu aktuellt remissunderlag till vattentjänstplan säger någonting, som resulterar i att planarbetet för Hammarskogen återupplivas. Jag efterlyser därför den typen av konkretion.

Förslag till åtgärder. Kommunen har dokumenterad kunskap om problem med dagens situation. Det kan väl inte vara kommunens avsikt att områdesutvecklingen fortsatt skall vara hopkopplad

med storskaliga VA-lösningar? Särskilt inte om tidshorisonten är 12 år! Erfarenhetsmässigt vet man ju att lösningen sällan finns att finna precis under horisonten. Kommunen måste acceptera enskilda lösningar, eventuellt gemensamma för flera fastigheter, som grund för områdesutvecklingen. 1. Kommunen bör certifiera ett antal enskilda avlopps- och bdt-lösningar, som kvalificerar för att bygga permanentbostäder med normal byggyta. 2. Detaljplanerna för Hammarskogen och liknande områden, som de facto inte längre är fritidsområden, bör omarbetas för att tillåta bostadshus med normal boendeyta. Dagens krav på tomtstorlek på 2.500 m² bör sänkas till 2.000 m². Arbetet skulle kunna göras lika skyndsamt som i 1977-års detaljplan. 3. Säkerställa investeringarna i VA-anläggningar under deras ekonomiska livslängd, så att t.ex kommunalisering inte skadar ekonomin. Regler om att lösa ut restvärdet under förslagsvis 25 år. Området innehåller obebyggda tomter, som troligtvis snart skulle börja bebyggas om det gives rätt förutsättningar. Min hustru och jag äger en, alternativt två sådana.

2.8.2 Privatperson. Samtliga tomtägare är informerade av vägsamfälligheten. För egen del är jag inte intresserad av kommunalt v/a och eventuellt övertagande av vägarna. Småskaligheten uppskattar jag och är inte intresserad av mer och större bebyggelse i området eller vägbelysning och asfalterade vägar. De flesta som flyttat hit gjorde det på grund av småskaligheten. Många har investerat stora pengar i sina v/a lösningar. Jag välkomnar mer samarbete med kommunen vad gäller kontroll, uppgraderingar och information gällande skötsel av befintliga anläggningar. De som byggt ut för mycket olovligen får stå sitt kast. Vägarna är välskötta och välfungerande.

Kommunens svar: VA-verksamheten arbetar för att leverera vattentjänster både under normaldrift och vid störningar och har stor vana av att hantera störningar som exempelvis vattenläckor. Under senare år har samhället och VA-verksamheten fått större fokus på frågor som krisberedskap och säkerhet och det arbetet fortsätter. Vattentjänstplanen kommer av säkerhetsskäl inte redogöra för hur kommunen arbetar med dessa frågor mer i detalj.

Förfrågningar om ny bebyggelse prövas mot gällande plan. Frågan om en ny detaljplan har utifrån kommunens perspektiv framför allt varit kopplat till behovet av kommunalt VA. När kommunen bygger kommunalt VA finns också ett behov av att säkerställa att områdets struktur och exploateringsgrad är varaktigt reglerad. Om kommunalt VA inte ska byggas ut är frågan om planläggning i stället mer kopplad till kommunens strategiska inriktning för bebyggelseutvecklingen. Denna inriktning uttrycks bland annat i översiktsplanen. Kommunens översiktsplan ska uppdateras och det kommer att finnas möjligheter att lämna synpunkter under den processen.

2.9 Skogsdal (benämd Hammars Småbruk i VA-planen)

Med anledning av den nya vattentjänstplanen som är ute på samråd, lämnar jag härmed mina synpunkter och frågeställningar i egenskap av fastighetsägare för xx. I förslaget till den nya vattentjänstplanen har Hammars Småbruk helt utelämnats. Tidigare var Hammars Småbruk klassificerat som ett typområde 2 enligt VA-plan 2020 (se bilaga), vilket innebar att området skulle få utbyggt VA tidigast 2026. Jag vill att Hammars Småbruk återförs med samma målsättning enligt VA-plan 2020 som jag haft som underlag för mitt fastighetsköp 2021. Mina frågor är följande: 1. Jag vill ta del av utredningen för Hammars Småbruk som enligt VA-plan 2020 skulle vara klar Q1 2020. Var kan jag få tillgång till denna utredning och vad var de sammanfattade resultaten? 2. Vad är anledningen till att Hammars Småbruk inte är med i den nya vattentjänstplanen och vilken information/analyser ligger till grund för detta beslut? 3. Stämmer det att området söder om

Hammars Småbruk (fastigheter inom detaljplan D154), som är anslutet till det kommunala vatten- och avloppssystemet, har dimensionerats om för att även klara av fastigheterna och tillkommande styckningslotter inom Hammars Småbruk? 4. Hammarskogen, som är med i den nya vattentjänstplanen, ligger norr om Hammars Småbruk. Varifrån ska dragingen av servisledningarna ske? Varför prioriteras Hammarskogen framför Hammars Småbruk? 5. Haninge kommun har sedan 90-talet utlovat att fastigheterna i Hammars Småbruk ska anslutas till det kommunala VA-nätet. Hur många gånger har Haninge kommun utlovat denna anslutning, och sedan skjutit upp den? 6. Enligt 6 c § LAV ska kommunen samråda med de fastighetsägare som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen. Jag har inte fått något brev eller blivit kontaktad om att en ny vattentjänstplan har tagits fram. Fastigheter inom Hammars Småbruk kan inte få sin begränsade byggrätt om 45 kvm utökad förrän VA-frågan är löst mer permanent. Den tidigare målsättningen att ansluta Hammars Småbruk till kommunalt VA tidigast 2026 och därmed möjliggöra en större byggrätt har nu tagits bort. Eftersom detta förslag har stor ekonomisk påverkan för oss fastighetsägare inom Hammars Småbruk som utgått ifrån den tidigare VA-planen så är det av väsentligt intresse för oss. Varför har vi inte blivit kontaktade? Sammanfattningsvis önskar jag att Hammars Småbruk tas med i den nya vattentjänstplanen med samma utgångspunkt som VA-plan 2020.

Kommunens svar: 1. Utredningen som skulle tas fram enligt VA-planen för Hammars Småbruk är inte färdigställd. 2. Hammars Småbruk, som benäms Skogsdal i vattentjänstplanen, bedöms i vattentjänstplanen kunna ha kvar enskilda VA-lösningar. Bedömningen har gjorts utifrån flertalet parametrar som beskrivs översiktligt i vattentjänstplanen bland annat vattentillgång, vattenkvalitet, miljöpåverkan från enskilda avlopp genom kartunderlag från bedömningsgrunder för små avlopp från Länsstyrelsen, typ av enskilda avlopp och om området är på eller inom en större grundvattentäkt eller större känsligt grundvattenmagasin. Skogsdal har bedömts ha en mindre risk gällande vatten pga bra vattenkvalitet och medel vattentillgång och en mindre risk även gällande avloppen pga mindre känsligt område och att många med wc har sluten tank vilket ger en liten miljöpåverkan. 3. Ja VA-ledningar som lades inom detaljplan D154 har dimensionerats upp för eventuella framtida påkopplingar norrifrån. VA-ledningar har lång livslängd och ibland tar kommunen höjd för eventuell framtida utveckling när man ändå bygger ut. 4. Vattentjänstplanens förslag för Hammarskogen är att de också får ha kvar enskilda VA-lösningar. 5. Kommunens VA-planering tidigare, i VA-plan och nu i Vattentjänstplan är en planering och inte juridiskt bindande. Planeringar behöver ibland göras om utifrån nya förutsättningar. 6. Kommunen har informerat om vattentjänstplanens samråd på kommunens hemsida, kommunansons i lokaltidning och genom att kontakta vägföreningar i områdena. Kommunen har förståelse för att det får stora konsekvenser för enskilda fastighetsägare när planeringar förändras. Kommunens bedömning för Skogsdal står dock fast, att området inte är med i kommunens VA-utbyggnadsplan i denna vattentjänstplan.

2.10 Arbottna och Muskö

2.10.1 Verksamhetsutövare. Vi har synpunkter på hur ni kommit fram till att områdena på Muskö inte bör föreslås som VA-utbyggnadsområde utan endast klassas som bevakningsområden. Våra synpunkter gäller dels er redovisning av behovsbedömningen (Bilaga 2) samt det saknas ett resonemang kring eventuella ekonomiska konsekvenser för nuvarande fastighetsägare och för framtida planerad bebyggelse. Enligt Bilaga 2 finns 1155 fastigheter på ön som har olika former av enskilda avloppsanläggningar. Det framgår inte av behovsbedömningen exakt hur de olika

formerna av enskilda avloppsanläggningar är utformade. Det redovisas inte heller när de inte längre bedöms uppfylla kraven för skydd av miljö eller människors hälsa och behov av re-investering finns. Behovsbedömningen saknar också redovisning av det planerade utbyggnadsområdet Arbottna 1:28 etapp 1a. Vi vill påpeka att enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (6 §) inbegriper kommunens skyldighet att ordna vattentjänster även planerad bebyggelse. Under samma paragraf står att när verksamhetsområden bestäms ska ”särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön”. Vidare ska kommunen enligt 6 c § ”på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen”. Vi konstaterar att inget samråd har hållits med fastighetsägare till Arbottna 1:28, samt att det sedan länge är känt att det är mycket utmanande att utvinna tillräckliga mängder grundvatten av god kvalitet i området. Detta begränsar inte bara möjligheterna till utökad bebyggelse, men även den nuvarande användningen av fastigheten och tillika de avstyckade fastigheter som finns i herrgårdens omgivning. I ljuset av detta bör Arbottna 1:28, som enligt Haninge kommuns översiktsplan är ett område lämpligt att pröva för utbyggnad av bostäder och verksamheter, ha ingått i det aktuella förslaget för vattentjänstplan, och samråd bör hållits med nämnda fastighetsägare. Som avloppslösning för områden som inte ingår i VA-verksamhetsområdet beskriver Haninge kommun, både i vattentjänstplanen och på sin hemsida, en föreslagen teknisk lösning för enskilda avloppsanläggningar bestående av slutna tank för WC (förslagsvis vakuumtoaletter) och separat rening av BDT-vatten. I den information kommunen presenterar på sin hemsida kan man utläsa att totalkostnaden över 20 år för en sådan teknisk lösning i 2015 års prisnivå uppgår till ca 300 000kr per fastighet. Kostnaden år 2024 är sannolikt betydligt högre. Det referensprojekt som finns att studera i Muskös närhet (Mörbyfjärden) visar att kostnaden kan uppgå till så mycket som 500 000kr per fastighet vilket vida överstiger kostnaden för att ansluta en fastighet till den allmänna avloppsanläggningen avseende spillvatten (ca 140 000kr för en enbostadsfastighet med en tomtyta på 700m²). Ytterligare ett argument för att anlägga allmän VA-anläggning på Muskö vore att säkra dricksvattenförsörjningen till ön och förbättra möjligheterna för framtida bebyggelse. I Bilaga 2 bedöms vattentillgången på Muskö vara begränsad och uppvisa kvalitetsproblem. I Vattentjänstplanen nämns att ledningsdragning ut till öarna i skärgården innebär stora kostnader. Vi saknar dock en hänvisning till en samhällsekonomisk analys där kostnad av att dra ledningar till Muskö ställas mot kostnaderna att anlägga enskilda VA-anläggningar som uppfyller kommunens krav och de vinster i form av möjligheter till utveckling av Muskö som kommunalt VA-skulle innebära. Sammanfattningsvis önskar vi att kommunen fördjupar behovsbedömningen för att utreda om områdena på Muskö, befintliga såväl som planerade, är lämpliga att i framtiden istället anslutas till den allmänna VA-anläggningen avseende avlopp och dricksvatten och att en sådan VAutbyggnad i så fall planeras. Att inte noggrant utreda detta kan komma att leda till stora investeringsbehov för de fastighetsägare som planerar ny bebyggelse eller för de fastighetsägare som behöver anlägga nya enskilda VA-anläggningar när deras nuvarande avloppsanläggningar inte längre uppfyller krav avseende skydd av miljö eller människors hälsa eller om dricksvattentillgången på ön inte räcker till för nuvarande och planerad bebyggelse.

Kommunens svar: Vattentjänstplanens behovsbedömning görs för områden med samlad bebyggelse som idag har enskilda VA-lösningar. Exakta avloppslösningar eller inventeringsbehov av enskilda avlopp är inte tänkt att redovisas i vattentjänstplanen. Bedömningen gällande enskilda avlopp grundar sig på miljöpåverkan från enskilda avlopp genom kartunderlag från bedömningsgrunder för små avlopp från Länsstyrelsen, typ av enskilda avlopp (om det finns

många slutna tankar vilket för miljön och hälsoskyddet är en bra enskild VA-lösning) och om området är på eller inom en större grundvattentäkt eller större känsligt grundvattenmagasin. Statusen för de enskilda avloppen idag har getts mindre vikt eftersom en dålig status ofta kan förbättras genom inventering och tillsyn. För nya bebyggelseområden som för Arbottna 1:28 prövas markens lämplighet för bebyggelse i detaljplaneprocessen vilket även inkluderar VA-lösning. Kommunen har inte skyldighet att ansluta områden till kommunalt VA för att man påbörjar en detaljplan. Kostnaden för att ansluta fastigheter till kommunalt VA i perifera, glesa eller i områden med mycket berg överstiger ofta den anslutningsavgift för kommunalt VA som tas ut av fastighetsägaren. Muskö bedöms kunna ha kvar enskilda VA-lösningar i denna vattentjänstplan.